

például népjóléti miniszteri tanácsos volt. A férje két gyermekét nevelő orvos a Magyar Köztársági Érdemérem arany fokozatában részesült.

1947-ben az utolsó, a közellátásban nyújtott teljesítményt értékelő kitüntetés, a Magyar Köztársasági Érdemérem ezüst fokozatát november 4-én adták át Farkas János nyugdíjba vonuló közigazgatási altisztnek.

II. A Duna-hidak újjáépítéséért

A közlekedés háborús kárait figyelembe véve – elpusztult a teljes hídállomány mintegy egyharmada, köztük valamennyi Duna- és Tisza-híd, a hajó- és a gépkocsipark többsége. Így a hidak újjáépítéséhez kapcsolódó „hídcsata” sem csak azt rejtette magában, hogy minél több hidat nyissanak meg minél rövidebb idő alatt – hanem azt is, hogy mindezt minimális anyagfelhasználással.

1945–46-ban Budapest lakossága pontonhidakon (Manci-, Böske-, Kossuth-híd) kelhetett át a Dunán.² A Margit-híd újjáépítési munkálatait 1947. január 1-én kezdték meg, és november 6-án adták át a forgalomnak. Ugyanezen a napon jelent meg a Magyar Közlöny 260. számában a híd újjáépítéséért kitüntetettek névsora.

Hat arany, nyolc ezüst és nyolc bronz Magyar Köztársasági Érdemérem került kiadásra a MÁVAG dolgozók, a mérnökgárda és az illetékes minisztérium tanácsosai között.

A Boráros téri hídnak nevezett egykori Horthy Miklós-hídnak csak a roncsait emelték ki 1946–47 folyamán. A munkálatokban résztvevők kitüntetése 1947. december 31-én történt meg; tíz fő vehette át a Magyar Köztársasági Érdemérem három fokozatát. Az esztendő utolsó napján további hét ember kapta meg a Magyar Köztársasági Érdemérem ezüst, illetve bronz fokozatát a Margit-híd maradványainak kiemeléséért.

A Duna-hidak újjáépítéséért kitüntetettek között jóval kevesebb fizikai dolgozót, vagy akár középvezetőt lehetett találni, mint politikusokat; őket általában „csak” az Érdeméremmel, ritka esetekben az Érdemrend alacsonyabb fokozataival jutalmazták.

A szociális munka teljesítése, a közellátás biztosítása, a Duna-hidak újjáépítése, a dunai közlekedés helyreállítása, a háború utáni élet újraindításnak nemcsak szimbolikus, de szükséges és nélkülözhetetlen feltételei voltak. Ezek valójában nem voltak, mert nem lehettek „kisebb érdekek”, legfeljebb a hivatalos jutalmazás tekintetében.

Jegyzetek

¹ Föglein Gizella: A köztársasági kitüntetések üzenete. In Mezey Barina (szerk.): *Jogi kultúrák, processzusok, rituálék és szimbólumok*. Budapest, 2006. Gondolat Kiadó, 64–83. p.
A Magyar Köztársasági Érdemrenddel, illetve Érdeméremmel kitüntetettek összeállítása a Magyar Közlöny 1948. januári, februári és no-

vemberi számai, valamint az 1947. évi Országgyűlés Almanachja 1947–1949 és az Ideiglenes Nemzetgyűlés Almanachja 1944–1945 felhasználásával történt.

² Dr. Gáll Imre: *A budapesti Duna-hidak története*. Budapest, 1984. Műszaki Könyvkiadó, 133–137. p.

Fráter György élete és tevékenysége felé nemcsak a kortársak, de a kései utókor is élénk figyelemmel fordult. A XIX. században Jókai Mór és Horváth Mihály is könyvet szentelt pályafutásának. Újabban Barta Gábor kismonográfiája (1988) mutatta be irodalmi igényességgel György barát tevékenységét. Barta Gábor munkájának elkészültéig a vita nagyjából az „angyal vagy ördög” kérdéskörére egyszerűsödött. Az éltében és holtában kiváltott erős indulatok némiképpen érthetőek, hiszen – amint ez Barta Gábor, majd Oborni Teréz szakszerű elemzéséből kiderül – a Barát pályája elképesztő fordulatok sorozatán keresztül haladt – a késői utókorból – elkezdhetetlennek látszó végkifejlet felé.

Az Oborni Teréz által évtizedeken keresztül – bel- és külföldön – gyűjtött anyag a hazai jogtörténetírás szempontjából is szerencsés időben érett könyvvé, hiszen az *Erdély jogtörténete* (2018) című, idén megjelent összefoglaló munka jól jelzi a jogásztársadalom téma iránti érdeklődésének növekedését.

A szerző könyvét a szűkebb szakmán kívül a magyar történelem iránt érdeklődők is haszonnal forgathatják,

KÖNYVEKRŐL

Fráter György új életrajza

Oborni Teréz könyvéről

Oborni Teréz: *Az ördögös Barát*.
Fráter György (1482–1551)
Pécs – Budapest, 2017,
Kronosz Kiadó – Magyar Történelmi Társulat, 355 p.
ISBN 978 963 467 001 8

ugyanis ez a munka nem csupán egy adatsorokra épülő életrajz, hanem jóval több annál. Fráter György rövid idő alatt hihetetlen magasságokba ívelő életútján keresztül ugyanis képet kaphatunk a korszakról, bepillanthatunk a kortársak kártyáiba, megismerhetjük a kor államfér-

fiainak kapcsolati hálóját és annak alakulását, és – nem utolsósorban – a Magyarország határain megerősödő két birodalom: a Habsburgok és az oszmánok térséggel kapcsolatos elképzeléseit. Oborni Teréz az általa feldolgozott hatalmas forrásanyagot szépirodalmi igényességgel mutatja be, a leíró részeket számos korabeli levélrészlet egészíti ki.

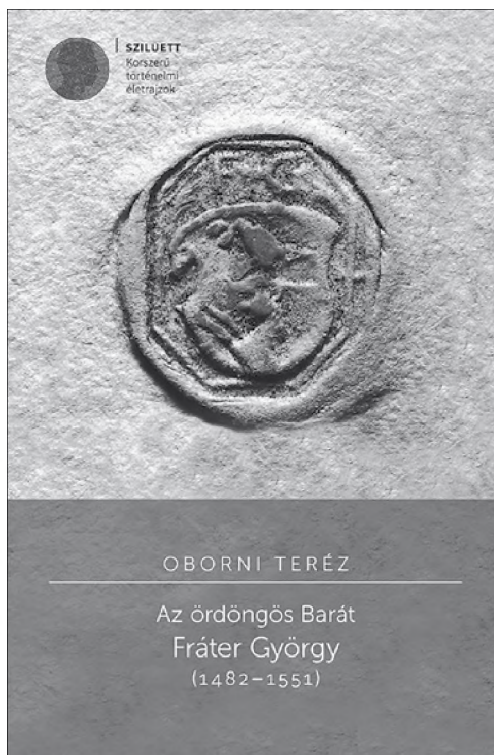
A szerző ars poeticájának megfelelően a cselekményt a levéltári források alakítják, és Oborni Teréz kiváló érzékkel ezek közül talán a legizgalmasabbat, a György barát meggyilkolásának szentszéki vizsgálata keretében keletkezett anyagokat választotta munkája alapjául. Ennek, a gyilkosság következményeit Ferdinánd királyról elhárítani igyekvő anyagnak a belső ellentmondásait és kérdéseit körbejárva kerülünk az események közepébe – mintha az olvasó egy bűnügyi regény sodró cselekményének részesévé válna!

A szerző nem csupán a korszak tudós történész kutatója, levéltári és kormányzattörténeti kutatásainak köszönhetően pontos és szabatos fogalmakkal dolgozik;

e miatt könyve – bár elsősorban történeti munka – joggal tarthat számot a jogtörténetírás érdeklődésére is. Fráter György életrajzának egyes fordulópontjait pedig jogtörténeti relevanciával bíró dokumentumok, így például a váradi béke vagy a nyírbátori egyezmény szegélyezik. Ezek keletkezési háttéréről Oborni Teréz bőséges információval szolgál. Miközben pedig György barát útja egyre meglepőbb fordulatokat vesz, a kanyarok leírása mögött felsejlenek az újonnan születő államalakulat körvonalai.

Ezeket, az életrajz szempontjából háttérinformációnak számító adatokat a jogtörténészeknek kellene majd részletesebben vizsgálat alá vonniuk – ehhez egyébként a szerző imponáló méretű forrás- és irodalomjegyzéke is segítséget nyújthat.

Domaniczky Endre

Nélkülözhetetlen segédkönyv a jogtörténeti jelenkor kutatásához

Soltész István könyvéről

Soltész István (összeáll.):
Bibliográfia az államról, az Országgyűlésről, a központi állami szervekről, az Alkotmányról és a választási rendszerről, I–III. kötet
 6. átdolgozott és bővített kiadás
 Budapest, 2018. Kiadja a szerző az Országgyűlési Könyvtár támogatásával

A jogtörténészek is nagy haszonnal forgatták Soltész István első ízben 2004-ben megjelent törvényhozás-történeti bibliográfiáját, amely a 2007-i, a 2012-i, a 2015-i, majd a 2018-i tematikai kiterjesztéssel hatalmas terjedelmű gyűjteménnyé, teljes körű államtörténeti szakkatalógussá bővült. A bibliográfia már első kiadásakor is hiánypótló mű volt, hiszen a hazai törvény-

hozás szervezetének történeti irodalmáról legutóbb (Nagy Miklós szerkesztésében) 1929-ben jelent meg használható szakirodalmi jegyzék.

A hatvanezer közleménytételből álló kötet nem egyszerű bibliográfia leírás, hanem alaposan átgondolt elvek szerinti összeállított tudományos segédkönyv. A regiszterbe vett forrásbázis meghaladja a szokásos publikációs műfajokat, hiszen szerepelnek benne egyetemi szakdolgozatok, forrásértékű szakértői anyagok, publikálatlan, de elérhető kéziratok is. A műben így nem csupán a monográfiák, a szakkönyvek és szaktanulmányok címléírása kapott helyet, hanem – kiegyensúlyozott arányban – jelen vannak a hazai aktuális publicisztika termékei is. A napi- és hetilapok cikkei, az alkotmányjogi tárgykörű interjúk gyakran elsődleges információkkal szolgálnak, így szerepeltetésük tudományos haszonnal is jár. Növeli a bibliográfia értékét, hogy a szerző a tanulmánykötetek egyes tanulmányait is saját rendszerébe illeszti, így a vegyes tárgyú, ünnepi megemlékező kiadványok, emlékkönyvek vonatkozó tanulmányai sem kerülnek el figyelmünket.

Külön kell szólni a példátlan méretű adat-összeállítás oktatási hasznáról. Számos alkalommal tapasztaljuk, hogy hallgatónk témaválasztásának folyamatában milyen nagy szerepe van az irodalomfeltárás első, tájékoztató fázisá-